

SEGUIMENT DE LA IMPLANTACIÓ DEL MANUAL D'AVALUACIÓ DOCENT DE LA UNIVERSITAT OBERTA DE CATALUNYA

INFORME DEFINITIU

CONVOCATÒRIA 2023

DATA D'APROVACIÓ: 15 D'OCTUBRE DE 2024

Índex de l'informe d'avaluació

Seguiment de la implantació del manual d'avaluació docent de la Universitat Oberta de Catalunya	1
Informe extern d'avaluació	3
1. Introducció.....	3
2. Millores i recomanacions dutes a terme per la universitat	5
3. Valoració global de la implantació del model de la universitat i del compliment dels requeriments del programa DOCENTIA	7
4. Punts forts	8
5. Millores a incorporar necessàriament.....	10
6. Recomanacions.....	11
7. Conclusió.....	13

1. Introducció

Des de 2003 AQU Catalunya treballa conjuntament amb les universitats del sistema universitari català que ho sol·liciten voluntàriament per desenvolupar i aplicar manuals d'avaluació docent del professorat. En aquest context, les universitats catalanes van començar a desenvolupar instruments per avaluar el professorat.

AQU Catalunya ha treballat en el desenvolupament del Programa de Suport a l'Avaluació de l'Activitat Docent (DOCENTIA) des que la Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA) el va posar en marxa, l'any 2007 a partir de l'experiència prèvia d'AQU Catalunya. L'Agència va signar el primer conveni de col·laboració amb ANECA aquell mateix any i el va renovar l'any 2023. Aquest programa consta de quatre fases:

1. Fase de disseny, en què la institució elabora la seva proposta de manual.
2. Fase d'avaluació o verificació dels dissenys, en què l'Agència valida la proposta de manual.
3. Fase de seguiment de la implantació, en què l'Agència fa dos seguiments del procés d'avaluació docent que contenen els manuals d'avaluació docent.
4. Fase d'acreditació (té una vigència de cinc anys, al final de la qual cal posar en marxa el procediment de renovació).

La Universitat Oberta de Catalunya va obtenir l'avaluació positiva del disseny del seu Manual d'Avaluació Docent el 2008, i es va dur a terme el primer seguiment el 2012, però el segon seguiment no va concloure a causa d'una revisió de la política de personal acadèmic que va comportar l'elaboració d'una nova versió del Manual d'Avaluació. En aquesta nova versió es diferencia entre el tram docent i el tram de direcció acadèmica:

- Tram docent: anàlisi de les pràctiques docents del professorat, de manera que permeti incorporar millores.
- Tram de direcció acadèmica: anàlisi de les pràctiques del professorat en un rol de direcció o gestió acadèmica, de manera que permeti incorporar millores.

Posteriorment, el 2017, la universitat va presentar a la Comissió Específica per a l'Avaluació de l'Activitat Docent i de Gestió (CEAADG) d'AQU Catalunya la nova proposta de Manual d'Avaluació de l'Activitat Acadèmica. La CEAADG va recomanar l'aplicació del nou manual durant almenys dues convocatòries.

L'informe present s'emmarca en la fase de **seguiment de la implantació** del procés d'avaluació docent del professorat de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC).

El Comitè d'Avaluació Externa (CAE) va celebrar la reunió per a l'avaluació el 17 de juny de 2024 amb la següent composició:

Rol	Nom	Institució
President	Xavier Úcar Martínez	Universitat Autònoma de Barcelona
Vocal acadèmica	Marta Sabariego Puig	Universitat de Barcelona
Vocal estudiant	Gerard Pamplona Molina	Universitat Pompeu Fabra
Secretària	Noèlia Grifo Castillo	AQU Catalunya

Aquest informe és el resultat de l'anàlisi de la informació proporcionada per la universitat en el procés de seguiment de la implantació.

2. Millores i recomanacions dutes a terme per la universitat

El model d'avaluació s'ha ajustat a les modificacions requerides i a la majoria de les recomanacions de l'informe d'avaluació externa de la implantació del disseny d'avaluació de l'activitat docent elaborat per la CEAADG el 2017. Així, l'informe d'implantació del seguiment de l'avaluació docent de la UOC de 2024 mostra que **s'han incorporat totes les propostes de millora necessàries i pràcticament totes les recomanacions** proposades a l'informe d'avaluació externa de la implantació del disseny d'avaluació de l'activitat docent del 2017 de la CEAADG, per garantir que la implantació s'està realitzant de manera adequada i contribuir a la millora del model i del procés d'avaluació en general.

Quant a les modificacions requerides, responen a la directriu específica "Anàlisi dels resultats de l'avaluació":

S'han incorporat:

- > "Desenvolupar els procediments d'aplicació de les conseqüències de l'avaluació i fer-ne el seguiment". (Apartat E. "Procediment de la universitat per la presa de decisions derivades de l'avaluació de l'activitat acadèmica" del Manual d'Avaluació Docent de la Universitat)
- > "Incorporar un procediment de recollida de la satisfacció del professorat". (Apartat F. "Revisió i millora del procés d'avaluació de l'activitat acadèmica" del Manual d'Avaluació Docent de la Universitat).

Quant a les recomanacions, responen a la directriu específica 1 "Anàlisi del procés d'avaluació" i la directriu específica 2 "Anàlisi del model d'avaluació i de les eines de recollida d'informació":

No s'han incorporat:

- > "Incorporar a la Comissió de Desenvolupament Professional del Professorat (CDPP) representants d'altres estaments no necessàriament directius". Es descarta argumentant que la universitat, a través dels agents socials (comitè empresa), comunica i negocia els aspectes d'impacte.

S'han incorporat:

- > "Especificar el mètode de selecció dels membres dels comitès d'avaluació". (Apartat C.2.1. Selecció dels Comitès d'Avaluació del Manual d'Avaluació Docent de la Universitat).

- > “Valorar la incorporació de més evidències provinents dels sistemes d’informació de la universitat”. (Apartat “B.3. Fonts i procediments de recollida de la informació” del Manual d’Avaluació Docent de la Universitat).
- > “Especificar la publicitat i la justificació de les modificacions de les ponderacions en les dimensions de cada tram d’avaluació que fa la CDPP”. El 2023 es va modificar la ponderació del tram de direcció i es va explicar en una sessió de formació.
- > “Revisar el nombre i l’atribució d’indicadors de les dimensions d’avaluació”. (Annex 1 i 2). S’actualitzen les dimensions, elements i indicadors del tram d’activitat docent i del tram de direcció acadèmica.
- > “Clarificar el mecanisme de conversió de les valoracions qualitatives dels indicadors a puntuacions”. Publicació de la plantilla d’avaluació que fa servir el comitè d’avaluació: <https://sites.google.com/uoc.edu/docentia>.
- > “Actualitzar a la web el document del Manual d’Avaluació”. Es publica a la web: <https://www.uoc.edu/portal/ca/qualitat/personal-academic/docencia/index.html>.

A més, en termes generals, el model DOCENTIA-UOC s’ha anat ajustant a la realitat i necessitats de la universitat, i es presenta com un model flexible que aborda la diversitat d’activitat acadèmica de la universitat.

S’estan assolint els objectius inicialment previstos però també es proposen àrees de millora en l’informe d’implantació i seguiment DOCENTIA-UOC per alinear el model d’avaluació amb el nou context normatiu i les prioritats estratègiques.

Finalment, val a dir que la universitat ha començat a integrar el concepte de Marc de Desenvolupament Professional Docent (MDPD) en el seu model.

3. Valoració global de la implantació del model de la universitat i del compliment dels requeriments del programa DOCENTIA

El model d'avaluació docent de la Universitat Oberta de Catalunya se cenneix a les orientacions del Programa per a l'Avaluació de la Qualitat de l'Activitat Docent publicades el 2021 i, com s'ha afirmat en l'apartat anterior, també a les propostes de millora necessàries rebudes per part de la Comissió Específica d'Avaluació de l'Activitat Docent i de Gestió (CEAADG) en el seu informe d'avaluació externa de la implantació del disseny d'avaluació de l'activitat docent del 2017.

Així doncs, el model d'avaluació de l'activitat docent desenvolupat per la Universitat Oberta de Catalunya inclou la majoria de requeriments i les especificacions establertes al programa DOCENTIA pel que fa a:

- L'alineació del model d'avaluació amb el model d'excel·lència docent establert i el desenvolupament professional docent del professorat.
- La fiabilitat de les avaluacions realitzades.
- La capacitat discriminativa del model.
- La transparència i sostenibilitat del procés.
- La cobertura aconseguida.
- Que les conseqüències que deriven de l'aplicació del model incideixin en la millora de la qualitat de la docència de la universitat.
- La satisfacció dels diferents agents implicats.
- La revisió del model i la inclusió de les millores i canvis pertinents.

En els següents apartats d'aquest informe el comitè destaca les recomanacions o ajustaments que poden ser atesos per la universitat si es considera oportú, però també els punts forts del procés d'avaluació.

4. Punts forts

El comitè vol destacar els següents punts forts detectats en el seguiment de la implantació del Manual Docent de la UOC:

- > L'establiment de **tres nivells ben definits en el model d'avaluació en funció de la qualitat i l'excel·lència de la docència del professorat**: estàndard, destacat i excel·lent. L'avaluació de tram docent que es concreta facilita el treball d'alineament envers el reconeixement de l'excel·lència docent.
- > El **desplegament de manera sistemàtica i analítica de les dimensions d'avaluació docent i d'avaluació de la direcció acadèmica**. Per al tram d'avaluació docent, es desplega un conjunt d'elements, cadascun dels quals està configurat per uns indicadors d'avaluació (que apareixen a l'annex I i a l'annex II del Manual d'Avaluació Docent). En el tram de direcció acadèmica, aquests elements i indicadors estan particularitzats per cadascun dels rols directius que estructuren l'organització acadèmica de la UOC: Vicerectorat; Direcció d'Estudis (Centre); Sotsdirecció d'Estudis, de Recerca i de Programes Emergents i, finalment, Direcció de Programa.
- > La **transparència** del procés. El desplegament del programa Docentia-UOC inclou en la seva estratègia de difusió **presentacions virtuals orientades a la preparació i presentació de l'autoinforme**. El comitè considera que es tracta d'un element que aporta transparència al procés, com també d'una ajuda al professorat en l'elaboració de l'autoinforme. A més, en cas de rebre una avaluació desfavorable, si es presenta recurs davant la Comissió de Desenvolupament Professional del Professorat i no s'admet, es convida el professorat avaluat a una **entrevista per explicar els motius que han motivat la resolució final** i que puguin no haver quedat degudament clarificats al recurs.
- > L'organització d'una **sessió de formació virtual per als membres dels comitès d'avaluació**. Es revisen els rols dels diferents agents que participen en el procés, s'explica amb detall el funcionament, es revisen els documents i eines a l'abast dels seus membres per fer la seva tasca i es comparteix i valida el calendari de treball.
- > **L'avaluació per parells** (amb un ponent i un contraponent) preservant que l'avaluador/a no estigui vinculat/da als estudis del professorat avaluat, així com el fet que la presidència del Comitè d'Avaluació actuï com a tercer avaluador/a en el cas de coincidència inferior al 75% en avaluació per parells.
- > Es valora molt positivament **l'abast d'avaluació assolit**. Al tancament de la convocatòria 2023 el professorat amb un o més trams docents correspon al 75,3% del professorat propi de la universitat i al 83% del professorat propi amb condicions de presentar-se, considerant l'any d'incorporació a la universitat (igual o anterior al 2021). Aquesta xifra supera àmpliament el mínim d'un 30% de cobertura de l'avaluació que s'exigeix per ser avaluat a efectes de la certificació del model.
- > **El rol de l'estudiantat** en el procés d'avaluació. Per una banda, l'alumnat contribueix a la valoració de l'activitat acadèmica semestralment, a través de les enquestes. Per l'altra, els

representants del Consell d'Estudiants participen en les decisions col·legiades del Comitè d'Avaluació, fet que es considera totalment oportú.

5. Millores a incorporar necessàriament

El comitè no ha detectat millores a incorporar necessàriament en el procés de seguiment de la implantació del Manual d'Avaluació Docent.

6. Recomanacions

El comitè presenta un conjunt de recomanacions per millorar el model que poden ser considerades per part de les persones responsables de la implantació i el seguiment del Manual d'Avaluació Docent.

Es recomana **identificar de manera més clara quins són els criteris generals que guien l'avaluació de l'activitat docent**. Tal com es recull al programa DOCENTIA, aquests criteris han de ser, almenys, l'adequació, la satisfacció, l'eficiència, la professionalització, l'orientació a la innovació i l'orientació a la millora contínua. Si bé es tracta de criteris presents en els indicadors d'avaluació, a parer del comitè seria bo que també constessin a l'informe d'implantació i seguiment elaborat per la UOC de manera més explícita.

El principal instrument de recollida de la informació per al tram docent és l'autoinforme del professorat. En relació amb aquest autoinforme, el CAE considera que seria bo **perfilar o clarificar la informació aportada a l'apartat de l'informe: 3.1. Adequació dels instruments de recollida d'informació**, ja que, en general, es podria explicar de manera més clara com es duu a terme la recollida de dades que han de nodrir l'autoinforme, i com les dades es ponderen per determinar la qualificació final del tram docent o del tram de direcció acadèmica.

El CAE recomana eliminar les ambigüitats pel que fa a les **fonts i procediments de recollida de dades i informació**. A tall d'exemple, s'afirma que “si l'autoinforme conté «informació degudament referenciada i *outputs* concrets», l'instrument permet donar resposta als aspectes recollits”, sense concretar quina és la informació i els *outputs* que ha de contenir l'autoinforme, o que “en cas que la tipologia d'assignatures no tingui indicadors suficients o la mostra sigui poc representativa, «cal incorporar els elements que empra el professorat responsable d'assignatura (PRA) per a mesurar el correcte funcionament de l'assignatura»”, sense concretar quins poden ser. Tampoc s'entén que s'hagi d'incloure una justificació del que es fa com a professorat responsable d'assignatura quan les taxes de rendiment i satisfacció són favorables o tenen una tendència a l'alça. En tot cas, s'hauria d'exigir tant en cas de taxes de rendiment i satisfacció favorables com desfavorables.

Pel que fa a les **ponderacions**, el CAE recomana clarificar com s'estableixen els marges de ponderació de cada dimensió a avaluar dels trams en funció dels percentatges que determini la Comissió de Desenvolupament Professional del Professorat quan s'obre la convocatòria.

El CAE valora positivament l'existència d'una rúbrica d'avaluació per a cadascun dels trams definits (Annex 3 i l'Annex 4 del Manual), però no s'incorpora la valoració dels indicadors quantitatius amb el corresponent llindar ni els indicadors qualitius; valors no absoluts, i per als quals el Comitè d'Avaluació valora el grau d'adequació d'acord amb l'escala anterior. Així doncs, es recomana clarificar qui i com utilitza aquesta rúbrica. A l'apartat 3.2. “Capacitat de discriminació”, seria convenient mostrar la **vinculació entre la taula de classificació**

(Puntuació A: 90 -100; B: 70 – 89; C: 50 – 69; D: Inferior a 50) i **els tres nivells definits al Manual per discriminar l'excel·lència docent**: estàndard, destacat i excel·lent.

A més, el CAE recomana clarificar si la pauta d'observació a l'aula (l'apartat *B.2. Criteris d'avaluació del Manual*) és un altre instrument de recollida de dades. I a l'apartat *B.3 Fonts i procediments de recollida de la informació* del Manual també és confusa la informació sobre els **requisits mínims que ha de complir una assignatura per poder-se avaluar** (a la plantilla de l'autoinforme) i **qui i de quin espai (en cursos i durada) s'està parlant quan s'esmenta l'observació a l'aula virtual**.

El model d'avaluació integra una **conversa de valor entre la direcció dels estudis i l'avaluat o avaluada**, que es valora positivament, ja que, segons afirma la institució, permet intercanviar opinions, rebre retorn (*feedback*) de l'avaluació anual i disposar d'un pla d'acció consensuat entre avaluador/a i avaluat/da per tal d'afavorir el desenvolupament acadèmic i professional. Tanmateix, molts dels aspectes relatius a la conversa de valor no es clarifiquen ni a l'informe ni al Manual presentats per la universitat. El CAE recomana **especificar el paper que juga la conversa de valor del professorat amb la direcció d'estudis** en l'avaluació de la docència, els continguts que la configuren i el moment temporal de l'avaluació docent en què es produeix. Així mateix, es recomana que **el resultat de la conversa de valor es plasmi a l'informe d'avaluació docent** que elaboren els responsables de l'avaluació docent.

7. Conclusió

El seguiment de la implantació de l'activitat docent desenvolupada a la Universitat Oberta de Catalunya ha mostrat que es compleixen els requeriments establerts al programa DOCENTIA i, per aquest motiu, **el comitè recomana a la universitat sol·licitar la certificació del seu Manual d'Avaluació Docent.**